

På FLG møte 9. april ble det avholdt en workshop som hadde som formål å gi innspill til fremtidens Framsentersamarbeid, spesifikt med henblikk på den satsingen og nye aktiviteter som skal starte i 2027. Følgende er en oppsummering av innspill.

Hva slags format skal det fremtidige forskningssamarbeidet ha? (Størrelse, sammensetning mm)

Programmene eller prosjektene må ha en håndterlig størrelse mht. til samarbeid innad og administrasjon. De eksisterende programmene (9-11 medlemsinstitusjoner) er for store for mtp. forskning. For syntesearbeid kan slike større grupper vurderes. De store programmene er ikke forskningsprosjekt – de er samarbeidsprosjekt. En optimal størrelse er kanskje mellom 3-5 institusjoner avhengig av budsjett. Uansett størrelse må midler til «management» være tilstrekkelig i forhold til oppgavene – da dette er et av de sentrale elementene. Ønskelig med flere mellomstore prosjekt (total 20-30 mill.). Størrelse på dagens insentivsøknader (350 000,-) kunne har vært større, og mer midler brukt på disse. Videre nyansering av søknader på insentivmidler burde vurderes, f.eks. workshop, nettverk og forprosjekt kunne differensieres. Forskjellig størrelse og horisonter på program/prosjekt er ønskelig.

Det er bra med bredt samarbeid, flere partnere er naturlig videre til neste prosjekt (også eksternt finansiert).

Kommunikasjon og formidling – viktig å holde fokus på det. Det er mye bra som gjøres nå.

Forvaltningsrettet forskning som hensyntar forvaltningens behov og bruker-involvering/medvirkning. Problemeieren må se seg selv i prosjektene. Brukerinvolvering, forvaltningsrelevans, forskjell mellom samskapning and formidling bør skilles tydelig. Forskning som svarer på det som etterspørres, klarere føringer er ønskelig.

Urfolksperspektiver og inkludering bør tas med. Hva er forskjellig fra andre finansieringsmuligheter, hva er unikt med Framsentersamarbeidet? Det er viktig å unngå overlapp.

Evaluerer fra programmene er viktig og må være førende. Eksisterende struktur kan justeres etter nåværende programperiode. SG bør bestille ny vurdering.

Er det deler av forskningen som pågår i dagens 3 og 5 årlige forskningsprogrammer som bør videreføres?

Ja, mange deler av programmene bør videreføres. Viktig å se hva programmene leverer av kunnskap og det er viktig at programmene er gode til å formidle til relevante aktører. Et spørsmål om dette burde legges til i rapporteringsmalen slik at alle programmene og

prosjektene kan bidra. Det sterke fokuset på samfunnsrelevans og forvaltningsfokus er positivt. Vi må fortsett å produsere kunnskapsgrunnlag.

Ja, det er mye vi ikke er ferdig med enda, bl.a. mht. arealpolitikk. Viktig å se på hva programmene leverer, og hva de ser som kunnskapshull. Vi er på etterskudd på mange felt, eksempel vindkraft og mineralutvinning til havs. Det er mye som skjer rundt oss, trender som bør hensyntas, eksempelvis geopolitikk og samfunnssikkerhet. Prøve å være i forkant av utviklingen – vi er i det grønne skiftet, men vi må se lenger frem.

Tematikken fra de mindre programmene og insentivprosjektene kan være en god plass å se på fremtidig problemstillinger som kan utvikles til større prosjekter. Viktig å ta med videre nye ideer. Man kan også se på tema fra ikke-finansierte insentivprosjekter.

Hvilke kunnskapshull blir relevant i de neste 5 år vi adresserer?

Følgende liste representere temaer som vi tenker kan være viktig i de neste 5 år, 2025 – 2030

Areal og natur inngrep. Nye krav om areal regnskap	Havvern- hvordan praktisere, hvilke verktøy eksisterer for forvaltning?
Samfunn skal utvikles mens vi tar vare på naturen	Emergency Prevention, Preparedness and Respons (EPPR), klima og miljø påvirkning, arktisk, cruissetrafikk i Arktis
Hvilken endring skal vi gjøre mtp. Polhavet 2025, Polhavet blir varmere og mindre is	Hvordan kan forvaltning bruke resultater av forvaltning. DSA og Kystverket burde involveres mer. Hvordan bruke forskningsresultat praktisk?
Mineralutvinning fra havbunn	Nordnorsk landbruk kan vi forsyne oss mat sikkerhet
Urfolksfokus	Endrede sykdomsmønster, mennesker og dyr
Energi	KI
Samfunnssikkerhet Krig, forsvar, beredskap	International Polar Year (IPY) 2032-2033 - nye muligheter for finansiering av samarbeid på viktige områder
Kobling terrestrisk og marine miljøer, Avrenning inn i ferskvannssystemer og fjordøkosystemer,	Effekt av ferdsel, endring av menneskelig adferd både effekt av økt og redusert belastning; turisme og ferdsel.
Permafrost / ustabil grunn	Koble data mellom sektor og prosjekt for å skape større forståelse
Kulturminner og klimaendring	Regional forståelse og forklaring, regionale klimamodeller og effekter
Forvaltning basert på samfunnsbehov, Praksis hvordan man utøver regulering, sakhåndtering, veiledere mm	Hvordan skal vi bygge industrivirksomhet med lavt klimaavtrykk, sirkulær økonomi – tenke bærekraftig industri?
Innvandring i fremtid: fisk, natur og folk grunnet klimakrise. Kan medføre oppblomstring av sykdom, faktor for matsikkerhet	Konflikter mellom ulike bruksområder, vern og ikke bruk 30 by 30 (30 by 30 (or 30x30) is a worldwide initiative for governments to

	designate 30% of Earth's land and ocean area as protected areas by 2030.)
Geopolitikk Forskning påvirkes av endringene rundt oss: Store samfunnsendringer, politiske avgjørelser, geopolitikk, raske klimaendringer Ting skjer raskt – utfordrende – vi må snu oss fort	Arktis – klimaendringer en bakgrunnsutfordring som medfører bredavsmelting, tinende permafrost osv - basiskunnskap
Grønn omstilling – viktig å se mer fremover, å være konstruktiv og tenke utenfor boksen – ikke på hva de ulike institusjonene i samarbeidet er opptatt av Grønn omstilling – hva er det unike med Framsenteret – vi får penger til samarbeid	Bli flinkere til å fortelle politikerne hva de skal gjøre
Samlet påvirkning, arealbrukskonflikter – store hull mht. god praksis, veiledere	Vern og ikke-bruk – samordne bruk og berneområder

Hvor vil vi at forskningen i Framsenteretsamarbeidet skal være om 10 og 20 år?

Om 10 til 20 skal Framsenteret være verdensledende i rettferdig transformasjon, spesielt i tilknytning til natur. Framsenteret skal være enda mer viktig for forvaltning. Ambisjon om å være ledende på forvaltningsrelevant forskning på klima og miljø. En posisjon innenfor totalberedskap. Vår relevans kommer til å øke – store arealer, ressursrike områder i nord.

I tiden fremover ser vi at totalberedskap på tvers av fag vil bli viktig, og vi må ha et «påkoblet» perspektiv. Framsenteret skal se på behov for å skape arbeidsplasser, fremme innovative løsninger og tenke på langsiktig bærekraft. Samarbeide blir viktig i tiden fremover, det er fortsatt mye mer å hente på tverrfaglighet og kanskje det å være «multifaglig». Bedre forståelse av helhet.

Geografiske kunnskapshull, det er store mangler i det vi vet. Forskning påvirker hvor det jobbes.

Få frem de riktige narrative, fortellingene er viktig. Har media større påvirkningskraft enn politikere og forskere alene? Bør vi være partner med et større mediahus?

For liten etterspørsel etter data fra statlige etater fra forskning. Bedre utnyttelse av data som det offentlig besitter. Forskning kan påvirke hva staten bruker midler på mht. innhenting av data.

Degrowth og andre alternativ vekstmodeller er noe framsenteret sin forskning må engasjere seg i.

Vi trenger å bli flinkere å påvirke den politisk sfære. Bli flinkere til å finne eksempler på hva som skjer hvis folk ikke lytter til oss. Hjelp beslutningstakere til å tenke langsiktig, viktig å tenke sammenhenger.